

UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA IZGLED FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA PODRAVKA D.D.

Milat, Daria

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:646573>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT**

ZAVRŠNI RAD

**UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA
NA IZGLED FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA
PRIMJERU PODUZEĆA PODRAVKA D.D.**

Mentor:

Prof.dr.sc.Ivica Pervan

Student:

Daria Milat, 5142164

Split, veljača 2017.

SADRŽAJ

#

1. UVOD	1
1.1. Definicija problema	1
1.2. Cilj rada	1
1.3. Metode rada.....	1
1.4. Sadržaj rada	1
2. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ I RAČUNOVODSTVENA POLITIKA ...	2
2.1. Teorijski aspekti financijskih izvještaja i njihove analize	2
2.1.1. Značaj financijskih izvještaja	4
2.1.2. Obveznici javne objave i korisnici financijskih izvještaja	5
2.1.3. Izgled financijskih izvještaja	6
2.1.4. Podjela i vrste financijskih izvještaja	7
2.2. Teorijski aspekti računovodstvenih politika	9
2.2.1. Definiranje računovodstvene politike.....	9
2.2.1.1. Uloga menadžmenta u upravljanju računovodstvenom politikom poduzeća	11
2.2.2. Promjena pozicije financijskih izvještaja	12
2.2.3. Provedba i područja primjene računovodstvenih politika	14
2.2.4. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI)	18
2.2.6. Uloga računovodstvene politike na izgled financijskih izvještaja.....	19
3. TEORIJSKE ODREDNICE ODNOSA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA SA FINANCIJSKIM IZVJEŠTAJIMA.....	21
4. UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA IZGLED FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA PODRAVKA D.D.	23
4.1. Podravka d.d.	23
4.2. Izgled financijskih izvještaja poduzeća Podravka d.d. prema računovodstvenoj politici poduzeća	24
4.2.1. Bilanca	25
4.2.2. Nekonsolidirani izvještaj o promjenama glavnice.....	27
4.2.3. Dionice	29
4.2.4. Temeljne računovodstvene politike poduzeća Podravka d.d.....	29

5. ZAKLJUČAK.....	33
POPIS LITERATURE.....	34
POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA	36

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Problem istraživanja na koji se nailazi ovom radu u prvom redu podrazumijeva analizu utjecaja računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja poduzeća Podravka d.d.

1.2. Cilj rada

Cilj ovog rada je na praktičnom primjeru izložiti međusobni odnos računovodstvenih politika sa izgledom financijskih izvještaja kako bi se prikazao značaj i važnost usklađivanja navedenog u dugom roku.

1.3. Metode rada

U ovom radu su korištene metode prikupljanja, analize istraživanja, dedukcije, indukcije, deskripcije te studija slučaja.

1.4. Sadržaj rada

1. Uvod
2. Financijski izvještaj i računovodstvena politika
3. Teorijske odrednice odnosa računovodstvenih politika sa financijskih izvještajima
4. Utjecaj računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Podravka d.d.
5. Zaključak

2. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ I RAČUNOVODSTVENA POLITI

2.1. Teorijski aspekti financijskih izvještaja i njihove analize

„Financijski izvještaji su finalni proizvod računovodstvenoga procesa u poduzeću i veliki su informacijski potencijal i nezaobilazna informacijska podloga u procesu odlučivanja. Financijski izvještaji moraju objektivno i istinito prikazivati financijski položaj i financijsku uspješnost poduzeća.“¹

Zakon o računovodstvu² (ZOR) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2006. godine propisuje da „oblik i sadržaj financijskih izvještaja treba biti sukladan Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ili odredbama posebnih propisa. Zapravo su propisana dva obračunska sustava, s time da se i jedan i drugi temelje na Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.“³

Važnost analize financijskih izvještaja leži u mogućnosti da se nakon provedene analize može održati određena razina sigurnosti odnosno uspješnosti poslovanja. Kako financijski izvještaji daju uvid u prethodno poslovanje poduzeća, tj. daju uvid u trenutno stanje poslovanja (primjerice pokazatelji uspješnosti), poduzeće upravo na temelju financijskih izvještaja može donositi odluke u svezi budućeg planiranja te obavljanja planiranog poslovanja (strategije i sl.).

Dakle, analiza financijskih izvještaja je jedna od neizostavnih odnosno najvažnijih analiza koje se provode u poslovnim organizacijama, u prvom redu stoga što se na temelju rezultata analize planira budući smjer obavljanja poslovanja odnosno poslovnih aktivnosti bilo kojeg poduzeća.

Tu su od velike važnosti financijski pokazatelji. Stoga je vrlo važno shvatiti tendenciju i dinamiku kretanja nekih od važnijih pokazatelja sigurnosti i uspješnosti poduzeća prilikom

¹ Ramljak, B., Anić-Antić, P., Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja, *Ekonomski pregled*, 61 (11), 2010., str. 666-682.

² NN br. 146/2005.

³ Javorović, M., Novi zakon o računovodstvu – usporedni i kritički prikaz, *Flp*, Vol 3, No 1, 2015.

analize danih financijskih izvješća, a sve sa ciljem ocjene kvalitete poslovanja danog poduzeća.

„Za siguran rast i uspješan razvitak poduzeća neophodno je razumijevanje poslovanja i postizanje zadovoljavajućih poslovnih rezultata. S druge strane, ostvarenje tih ciljeva pretpostavlja kvalitetnu informacijsku podlogu. U tom smislu nezaobilazni izvor informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i novčanim tokovima su financijski izvještaji. A da bi financijski izvještaji udovoljili svojoj svrsi moraju biti pouzdani, razumljivi, usporedivi i sastavljeni u skladu sa računovodstvenim načelima i standardima.“⁴

Kako bi poduzeće moglo na temelju analize financijskih izvještaja odnosno u svezi s njima – financijskim pokazateljima stabilnosti i uspješnosti – donesti odluku o budućem smjeru obavljanja poslovnih aktivnosti neophodno je da ono na raspolaganju ima brojne informacije kojima bi uopće moglo provesti kvalitetnu analizu financijskog poslovanja.

Kako bi poduzeće moglo doći do kvalitetnih informacija neophodno je koristiti se financijskim izvještajima jer upravo oni sadrže informacije o financijskom položaju poduzeća u nekom trenutku pregleda izvještaja. Poduzeće jedino na temelju kvalitetno obrađenih odnosno analiziranih informacija može poslovanje učiniti kvalitetnim, odnosno nastaviti ga kvalitetno usmjeravati.

Ovdje je ključno istaknuti da se prilikom analize financijskih izvještaja isti moraju promatrati povezano i to iz razloga jer su svi financijski izvještaji u takvom međuodnosu da se u slučaju ignoriranja njihovog uzajamnog utjecaja (odnosno povezanosti) može doći do krivih zaključaka tokom analize, te se shodno tome mogu donesti krive odluke – dakle na temelju krivog načina pregleda danih informacija – a samim time i krivog upravljanja poslovanjem.

Ovdje je značajno istaknuti i računovodstvena načela kako bi se tematika ovog rada stavila u okviru neophodne za kvalitetu i pravilnu provedbu računovodstvenih poslova izvještavanja.

Računovodstvena načela su sljedeća⁵: načelo troška nabave ili nabavne vrijednosti, načelo objektivnosti, načelo realizacije tj. stjecanja prihoda, načelo sučeljavanja prihoda i rashoda,

⁴Dečman, N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Ekonomski pregled, 63 (7-8), 2012., str. 446-467.

⁵Žager, K., (2008.), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia, str. 109-112.

načelo materijalnosti ili značajnosti, načelo potpunosti, načelo dosljednosti ili konzistentnosti, te načelo opreznosti ili razboritosti.

2.1.1. Značaj financijskih izvještaja

Analiza financijskih izvještaja se najčešće koristi kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. Financijsko izvještavanje najčešće ima posebne karakteristike kod malih i srednjih poduzeća.

„Mala i srednja poduzeća su zasebna skupina u gospodarstvu u smislu organizacije i ustroja financijskog izvještavanja, u prvom redu za eksterne korisnike, međutim i dalje ostaje pitanje u kojoj mjeri mala i srednja poduzeća tako proizašle informacije koriste u kontekstu povećanja kvalitete njihova poslovanja.,,⁶ Upravo u ovome leži značaj financijskih izvještaja. Iako je ovdje dan primjer posebnog značaja financijskih izvještaja za mala i srednja poduzeća, jednaka važnost vrijedi i za velika poduzeća.

„Instrumenti i postupci analize su: analiza na osnovi komparativnih financijskih izvještaja omogućava uvid u tendencije i dinamiku kretanja pozicija financijskih izvještaja kroz duže vremensko razdoblje, dok se na osnovi strukturnih izvještaja omogućava uvid u njihovu strukturu.“⁷

Promatranje financijskog izvještavanja iz različitih perspektiva predstavlja i različite svrhe analize odnosno različite značaje za pojedine korisnike tj. one koji su zainteresirani za sigurnost i uspješnost poslovanja nekog poduzeća. Tako primjerice iz perspektive investitora rezultati analize predstavljaju informaciju na temelju koje on donosi odluke u svezi predviđanja budućeg ulaganja odnosno ponašanja tokom suradnje sa danim poduzećem. Iz perspektive menadžmenta pak rezultati iste analize istog poduzeća predstavlja informacije na temelju kojih on planira te donosi odluke koje utječu na kasniji tijek poslovanja istog poduzeća.

⁶Dečman, N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Ekonomski pregled, 63 (7-8), 2012., str. 446-467.

⁷Dečman, N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Ekonomski pregled, 63 (7-8), 2012., str. 446-467.

„Osnovna zadaća analize financijskih izvještaja je omogućiti razumijevanje financijskih izvještaja ili preciznije rečeno razumijevanje poslovanja koje je zapisano u financijskim izvještajima.“⁸

2.1.2. Obveznici javne objave i korisnici financijskih izvještaja

„Obveznici javne objave financijskih izvještaja su poduzetnici iz članka 4. ZOR-a (trgovačka društva: dionička društva, komanditna društva, društva s ograničenom odgovornošću, gospodarsko interesno udruženje, javno trgovačko društvo, trgovci pojedinci te poslovne jedinice poduzetnika sa sjedištem u stranoj državi), i to za redovno poslovanje te u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije nad poduzetnikom.“⁹ Odnosno, obveznici javne objave godišnjih financijskih izvještaja su poduzetnici iz profitnog sektora ali i neprofitne organizacije, te proračuni i njihovi korisnici.

Mali poduzetnici su obavezni izraditi i objaviti bilancu i račun dobiti i gubitka i to u skraćenom obliku. Uz financijski izvještaj moraju izraditi odnosno objaviti i bilješke.

„Srednje veliki i veliki poduzetnici od godišnjih financijskih izvještaja objavljuju bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijski izvještaj. Od ostale dokumentacije koja prati godišnje financijske izvještaje srednje veliki i veliki poduzetnici su dužni objaviti i revizorsko izvješće (ukoliko je poduzetnik obveznik revizije), zatim godišnje izvješće te odluku o prijedlogu raspodjele dobiti ili odluku o prijedlogu pokriva gubitka.“¹⁰

Objavu godišnjih financijskih izvještaja u RH Fina pruža svim zainteresiranim stranama odnosno korisnicima, pa su tako svi obveznici sastavljanja odnosno objave godišnjih financijskih izvještaja i ostale dokumentacije dužni iste dostaviti Registru godišnjih

⁸Dečman, N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, *Ekonomski pregled*, 63 (7-8), 2012., str. 446-467.

⁹Dostupno na: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/izbornik.do> (11. lipnja 2016.)

¹⁰Op. cit. (11. lipnja 2016.)

financijskih izvještaja kojeg dakle vodi Fina koja prema članku 30. ZOR-a obvezuje sve poduzetnike na dostavu dokumentacije u svrhu javne objave.

Inače je vanjsko izvještavanje zbog svoje kompleksnosti vanjskih utjecaja i reakcija regulirano mnogim zakonima i standardima, pa se zakonske regulative financijskog izvještavanja razlikuju u pojedinim zemljama odnosno državama. Primjerice, izvještavanje malih i srednjih poduzeća su posebno regulirani jer su prepoznate njihove specifične potrebe u ovoj skupini gospodarstva.

„U Republici Hrvatskoj Zakon o računovodstvu za mala i srednja poduzeća propisuje obvezu sastavljanja cjelovitog seta financijskih izvještaja: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje.“¹¹ Ovdje jedinu iznimku predstavljaju mala poduzeća jer ona nisu dužna sastavljati izvještaj o novčanom toku odnosno o promjenama vlasničke glavnice.

2.1.3. Izgled financijskih izvještaja

Izgled financijskih izvještaja u određenom obračunskom razdoblju ovisi o računovodstvenim politikama koje donosi menadžment poslovnog subjekta. U prevedenom smislu riječi, ako računovodstvene politike donosi menadžment poduzeća, tada izgled financijskih izvještaja ovisi o odlukama tog istog menadžmenta.

Zapravo, „sva prava i odgovornosti u smislu donošenja i provođenja računovodstvenih politika leže na menadžmentu subjekata. Informacije koje se daju u financijskim izvještajima prezentiraju se prvenstveno radi vanjskih korisnika računovodstvenih informacija, kojima pomažu u predviđanju budućih novčanih tokova subjekta te osobito u predviđanju vremena njihovog nastanka i njihove izvjesnosti da će se zaista i dogoditi.“¹²

¹¹Dečman, N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, *Ekonomski pregled*, 63 (7-8), 2012., str. 446-467.

¹²Ramljak, B., Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja, Split, 2011.

2.1.4. Podjela i vrste financijskih izvještaja

Prije teorijskog izlaganja podjele i vrsta financijskih izvještaja se radi boljeg razumijevanja treće cjeline ovog završnog rada daje definicija analize financijskih izvještaja te pregled postupaka koji se koriste u analizi financijskih izvještaja.

Dakle analiza financijskih izvještaja predstavlja „proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje,¹³ a analitička sredstva i postupci koji se koriste u analizi su¹⁴:

- komparativni financijski izvještaji koji omogućavaju uočavanje promjena tijekom vremena,
- uočavanje tendencija promjena pomoću serije indeksa,
- strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu,
- analiza pomoću pokazatelja,
- specijalizirane analize.

Tu je moguće provesti vertikalnu i horizontalnu analizu, ali kada se u ovom radu govori o analizi financijskih izvještaja u prvom redu se govori o horizontalnoj analizi. „Po njenoj osnovi se dolazi do informacija o tendencijama i dinamici kretanja pojedinih pozicija u financijskim izvještaja, a promjene se mogu izraziti u apsolutnim i relativnim iskazima, na način da se promatraju promjene pozicija financijskih izvještaja iz godine u godinu ili se koristi usporedba sa baznom godinom.“¹⁵

Pod vrstama odnosno podjelom financijskih izvještaja se podrazumijevaju sljedeće:

- bilanca
- račun dobiti i gubitka

¹³Žager, K., (2008.), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia

¹⁴Žager, K., (2008.), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia

¹⁵Dečman, N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Ekonomski pregled, 63 (7-8), 2012., str. 446-467.

- izvještaj o novčanom toku
- izvještaj o promjenama kapitala
- bilješke uz financijske izvještaje.

Od navedenih u prvom redu valja spomenuti račun dobiti i gubitka čini informacijsku podlogu za izračun ranije spomenutih financijskih pokazatelja. Račun dobiti i gubitka je stoga i odraz uspješnosti poslovanja.

Razlog korištenja financijskih pokazatelja uz analizu gore navedenih financijskih izvještaja je u tome što financijski izvještaji sami po sebi ne daju dovoljno detaljan opseg odnosno dubinu informacija u svezi stanja uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća da bi isključivo na temelju same analize financijskih izvještaja moglo odrediti kvalitetu/stanje poslovanja, te na temelju toga donesti odluke u vezi promjene i drugog načina usmjeravanja nekog čimbenika poslovanja koji predstavlja nedostatak u trenutnoj organizaciji poslovanja poduzeća (u trenutku promatranja financijskih izvještaja).

„Ovisno o vrsti informacija koju pojedini pokazatelji daju, mogu se razlikovati dvije skupine, i to pokazatelji uspješnosti i pokazatelji stabilnosti poslovanja poduzeća. Osim navedenih pokazatelja u teoriji i praksi spominju se još i pokazatelji aktivnosti.“¹⁶

Pokazatelji uspješnosti su pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti, investiranja (odnosno pokazatelj prinosa ulagačima), te pokazatelj proizvodnosti, **te pokazatelji aktivnosti** koji predstavljaju koeficijente obrtaja ukupne imovine poduzeća, a pokazuju odnos između ukupnih prihoda i ukupne imovine. Pokazatelji uspješnosti su pokazatelj likvidnosti i zaduženosti.

Koeficijent pokazatelja zaduženosti pokazuje koliki dio aktive je financiran iz tuđih a koliki dio iz vlastitih sredstava financiranja. **Pokazatelj likvidnosti** se u prvom redu odnosi na pretvaranje materijalnih oblika imovine u novčane oblike (i obratno).

¹⁶Vujević, K., Balen, M., Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskog prometa, Pomorstvo, br. 2, god. 20, 2006., str. 33-45.

Pokazatelj proizvodnosti govori o odnosu učinka i nekog elementa koji sudjeluje u procesu proizvodnje, a daje sliku učinkovitosti rada izraženu odnosom između količine učinaka i količine ljudskog rada upotrijebljenog za njeno ostvarenje.

Pokazatelj investiranja pokazuje mogućnost poduzeća kao investicije, te je koeficijent pokazatelja investiranja ujedno najznačajniji odnosno najvažniji koeficijent za investitore i dioničare: dobit po dionici, odnosno dividenda po dionici. Odnos isplate dividendi ukazuje na odnos između isplaćene dividende po dionici i ostvarene dobiti po dionici.

Pokazatelj profitabilnosti se vrlo često naziva i pokazateljem rentabilnosti. Ovi pokazatelji se koriste kao mjerilo sposobnosti nekog poduzeća za povrat ulaganja ali i za predviđanje buduće dobiti.

Pod **ekonomičnošću** se podrazumijeva stupanj štedljivosti u ostvarivanju učinaka, a izražava se odnosom ostvarenih učinaka i utrošenih elemenata radnog procesa ili stavljanjem u odnos outputa i inputa. Pokazatelji ekonomičnosti izražavaju se kroz odnos između ostvarenih učinaka i količine rada, predmeta rada, sredstava za rad i tuđih usluga potrebnih za njihovo ostvarenje.

2.2. Teorijski aspekti računovodstvenih politika

2.2.1. Definiranje računovodstvene politike

Pod pojmom računovodstvene politike se podrazumijeva „skup zasebnih načela, osnova, dogovora i prakse koje je poslovni subjekt usvojio prilikom sastavljanja i prezentiranja (objavljivanja) financijskih izvještaja. Odgovornost za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja prvenstveno snosi menadžment subjekta. Iz navedenog se da zaključiti da su računovodstvene politike imanentne svakom subjekt posebno, odnosno svaki će subjekt (menadžment) odabirati i provoditi one računovodstvene politike koje će na najbolji mogući način fer prikazati njihov financijski položaj, uspješnost poslovanja i novčane tokove.“¹⁷

¹⁷ Ramljak, B., Anić-Antić, P., Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja, Ekonomski pregled, 61 (11), 2010., str. 666-682.

„Kako se izborom standardnih računovodstvenih politika i njihovih kombinacija utječe na izvještavanje o rezultatima poslovanja poduzeća, postavlja se model za iskazivanje utjecaja odabira računovodstvenih politika na financijske izvještaje, čime se ulagačima omogućuje bolja procjena rizičnosti ulaganja.“¹⁸

Kod računovodstvenih politika su mogući različiti pristupi od strane menadžmenta, i to od primjena onih konzervativnih politika koje se tiču poreznih motiva do primjena agresivnih računovodstvenih politika koje predstavljaju suprotnost prvima. U slučaju primjene onih konzervativnijih pristupa računovodstvenih politika poduzeća se vrlo lako mogu naći u situaciji tihih pričuva odnosno skrivenih gubitaka za buduća razdoblja poslovanja.

Primjerice, poduzećima s nižom razinom konzervatizma u financijskim izvještajima vrijednost više pala, ali da su i njihove investicije više pale.“¹⁹ Odnosno, dolazi se do zaključka da se preporuča odmak od onih konzervativnijih računovodstvenih politika.

Izbor računovodstvene politike podrazumijeva izbor postupaka u računovodstvu u okviru mogućnosti koje dopušta zakon te računovodstveni standardi o kojima će više riječi biti u kasnijim točkama ovog rada.

¹⁸ Čičak, J., Sikirić, A., Tomljanović, M., Utjecaj računovodstvenog konzervatizma na financiranje investicija, *Ekonomski misao i praksa DBK*, god XXV., br. 1, 2016., str. 145-158.

¹⁹Op. cit.

2.2.1.1. Uloga menadžmenta u upravljanju računovodstvenom politikom poduzeća

„Rezultati prikazani u računovodstvenoj evidenciji posljedica su menadžerskog odlučivanja. Upravo zbog toga je bitno da menadžeri budu sposobni prepoznati financijski utisak na poslovanje poduzeća koji je nastao temeljem njihovih odluka.“²⁰

Već je ranije opisivano da je upravo menadžment taj koji na temelju specifičnosti poduzeća te postojeće poslovne politike istog osmišljava računovodstvenu politiku, koja pak utječe na izgled financijskih izvještaja.

„Upravljanje poduzećem ili menadžment može se definirati kao proces rada s drugima i pomoću drugih na ostvarivanju ciljeva poduzeća u promjenjivoj okolini uz efektivnu i efikasnu upotrebu ograničenih resursa, dok je strateški menadžment skup poslovnih odluka i akcija koje određuju dugoročne karakteristike poduzeća. To je kontinuirani proces u poduzeću koji se razvija u drugoj polovici 20. stoljeća kada jača utjecaj eksterne okoline u procesu donošenja dugoročnih odluka. U tom kontekstu vrhovni je menadžment morao provoditi procese koji će osigurati optimalna rješenja s aspekta eksterne i interne okoline.“²¹

Kako bi menadžment ostvario ciljeve upravljanjem poduzeća i njegovom prilagodbom na dane uvjete u okolini, obavezno mora upravljati i politikama poduzeća. U kontekstu ovog rada, javljaju se računovodstvene politike. One nikako ne smiju biti fokusirane na ostvarivanje osobnih ciljeva menadžmenta, uprave niti vlasnika, nego moraju zadovoljiti i interese poduzeća u cijelosti, kao i njegove okoline.

Poslovne politike su odrednice razvoja i poslovanja poduzeća. One predstavljaju orijentaciju koju poduzeće podržava.

²⁰ Dostupno na: <http://mrezaznanja.hr/test/wp-content/uploads/2012/03/Kontroling-u-poslovanju.pdf> (15. kolovoza 2016.)

²¹Buble, M, (2006.), Osnove menadžmenta, Sinergija, Zagreb, str. 109.

Menadžment snosi odgovornost za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja, te ujedno odabire i provodi one računovodstvene politike koje će na najbolji mogući način – fer prikazivati njihov financijski položaj, uspješnost poslovanja i novčane tokove.²²

Menadžment mora imati na umu da krajnji izgled poslovnih izvještaja mora biti takav da se i internim i eksternim korisnicima financijskih izvještaja pruže takvi financijski izvještaji koji će onim informacijama koje sadrže u sebi biti upravo one informacije koje korisnici traže, odnosno informacije i podaci za koje se pojedini korisnici zainteresirani.

Isto tako, zadana računovodstvena politika služi i menadžmentu prilikom korištenja informacija upravo iz financijskih izvještaja. Kako menadžeri ne mogu (vremenski i kognitivno) podnesti toliki protok informacija u svezi poslovanja poduzeća oslanjaju se upravo na ovakve vidove sažetaka informacija. Na temelju danih izvješća i sam menadžment koristi računovodstvene informacije koje zatim upotrebljava u planiranju, provedbi te kontroli.

„Svaka poslovna odluka donosi se na temelju računovodstvenim informacijama u svrhu postizanja već izrađenih poslovnih planova, ali i obrnuto, kako bi uopće izradili poslovni plan potrebne su računovodstvene informacije.“²³ Upravo se iz navedenog može vidjeti značaj kvalitete izgleda financijskih izvještaja, odnosno važnost primjene i dosljednosti primjene odgovarajuće računovodstvene politike vođenja financijskih izvještaja poduzeća.

2.2.2. Promjena pozicije financijskih izvještaja

Kada se govori o poziciji financijskih izvještaja zapravo se govori o materijalnim sadržaju izvještaja, odnosno o sljedećim izvještajima²⁴:

1. Izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja
2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja
3. Izvještaj o promjenama kapitala tijekom razdoblja
4. Izvještaj o novčanim tokovima tokom razdoblja,

²²Ramljak, B., Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkih društava, Ekonomski fakultet u Splitu

²³Zelenić, M., Računovodstvene informacije kao pretpostavka poslovnog odlučivanja, Koprivnica, rujan 2015.

²⁴ Ramljak, B., Anić-Antić, P., Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja, Ekonomski pregled, 61 (11), 2010., str. 666-682.

5. Bilješke, koje obuhvaćaju sažetak važnih računovodstvenih politika i druga objašnjenja, te
6. Izvještaj o financijskom položaju na početku najranijeg usporednog razdoblja ako subjekt neku računovodstvenu politiku primjenjuje retroaktivno ili ako retroaktivno prepravlja stavke u svojim financijskim izvještajima ili ako stavke u financijskim izvještajima reklasificira.

MRS 1 definira nazive upravo navedenih financijskih izvještaja, ali je poslovni subjekti unatoč tome mogu financijske izvještaje nazivati drugim imenima odnosno nazivima²⁵.

U MRS 1 se definira da se u bilješkama prezentiraju informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama. U točkama 117-124 MRS-a 1, objašnjava se što je poslovni subjekt dužan objaviti, pa između ostalog stoji sljedeće²⁶:

- a) Osnova (ili osnove) mjerenja korištena, odnosno korištene u sastavljanju financijskih izvještaja i
- b) Druge primijenjene računovodstvene politike koje su važne za razumijevanje financijskih izvještaja.

Financijski izvještaji se sastavljaju na temelju usvojenih računovodstvenih politika. Temeljem načela dosljednosti jednom usvojene računovodstvene politike je potrebno dosljedno primjenjivati iz razdoblja u razdoblje. No, u određenim slučajevima može doći do promjene prethodno usvojene računovodstvene politike.²⁷

Računovodstvene politike se mogu mijenjati unutar iste pozicije odnosno transakcije. No mogu se javiti i situacije kada nije moguće promijeniti novu računovodstvenu politiku zbog nedostatka informacija, kao i to da računovodstvene politike promijene svoju poziciju pod određenim uvjetima.

²⁵Op. cit.

²⁶Op. cit.

²⁷Žager, K., (2008.), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia

Promjena pozicije financijskih izvještaja kao i ostali problemi računovodstva te računovodstvenih politika se regulira određenim zakonima, kao što su Zakon o računovodstvu, Međunarodni standardi financijskog izvještavanja i Hrvatske standarde financijskog izvještavanja.

„Temeljne promjene u računovodstvenom sustavu u RH su se dogodile 1993. godine kada je donesen Zakon o računovodstvu i uvedena obveza primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda za sva poduzeća bez obzira na njihovu veličinu. Složenost navedene regulative i problemi u praktičnoj primjeni doveli su do izrade nacionalnih standarda financijskog izvještavanja koji su primarno namijenjeni malim i srednjim poduzećima. Upravo računovodstvena načela, standardi i zakonski propisi čine neizostavni dio normativnog okvira računovodstva. Njihova kvaliteta utječe na kvalitetu financijskog izvještavanja, a time i na kvalitetu računovodstvenih informacija temeljem kojih se donose važne poslovne odluke.“²⁸

2.2.3. Provedbai područja primjeneračunovodstvenih politika

Kada se postavlja pitanje o izgledu financijskih izvještaja u prvom redu se misli na sadržaj financijskih izvještaja. Kod planiranja računovodstvene politike u prvom redu stoji opreznost, te sadržaj koji je uvijek važniji od oblika, te značajnost podataka (tzv. materijalnost).

„Područja primjene računovodstvenih politika na najbolji način iskazuju značenje računovodstvenih politika u cjelokupnom računovodstvenom procesu, stoga nikako ne treba izgubiti iz vida računovodstvo kao informacijsku funkciju i ulogu računovodstvenih politika s tim u svezi.“²⁹

Jednom definirana tj. donesena računovodstvena politika zahtjeva kontinuirano odnosno dosljedno slijeđenje tokom svih razdoblja poslovanja odnosno knjiženja istog u kontekstu računovodstva. Odnosno, ista računovodstvena politika se primjenjuje unutar svakog razdoblja poslovanja, osim pod određenim uvjetima u kojima ne vrijedi to pravilo. Tu je

²⁸Žager, K., Dečman, N., (2015), Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str. 5.

²⁹Ramljak, B., Anić-Antić, P., Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja, Ekonomski pregled, 61 (11), 2010., str. 666-682.

primjerice riječ o slučajevima kada dolazi do promjene određenog standarda ili u situaciji kada promjena rezultira pružanjem pouzdanijih te važnijih informacija.

„Vrlo je važno da se jednom usvojena računovodstvena politika dosljedno primjenjuje što zahtjeva i računovodstvena pretpostavka "dosljednost" prilikom sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja koja se očituje u tome da se računovodstvene politike koje usvoji poslovni subjekt trebaju dosljedno primjenjivati iz jednog razdoblja u drugo, radi kontinuiteta i usporedivosti financijskih izvještaja.“³⁰

Financijski izvještaji prilikom primjene određene računovodstvene politike se sastavljaju primjenjujući temeljna računovodstvena pravila u svezi računovodstvenih politika. One se u prvom redu odnose na pretpostavke primjerice priznavanja ekonomskih promjena u trenutku njihova nastanka, dosljednosti prezentiranja i klasificiranja stavaka, pretpostavku neograničenosti poslovanja i tome slično.

Računovodstvene politike se najčešće provode na razini obračuna utroška zaliha materijala, obračuna amortizacije, te na području rezerviranja na rizike i troškove.

Pri navedenom poduzeće – primjerice kod računovodstvene politike amortizacije – provodi odnosno primjenjuje neku od raspoloživih metoda obračuna amortizacije, i to prema računovodstvenoj politici koja je postavljena od strane menadžmenta istog poduzeća. Poduzeće ovdje ima izbor obračunavati amortizaciju prema vremenskoj ili funkcionalnoj metodi, kod obračuna materijala FIFO metodu, LIFO metodu ili metodu prosječne cijene.

Ovdje je ključno istaknuti kako svaka metoda odnosno način obračuna (dakle – odabrana računovodstvena politika) za posljedicu ima drugačiji rezultat poslovanja. Stoga menadžment poduzeća računovodstvenu politiku obračuna gore danih primjera donosi prema nekim specifičnostima poslovanja odnosno materijala, imovine i sl.

Kako sadašnji MRS 1 za razliku od prethodnog MRS 1 ne obrađuje područje računovodstvenih politika, menadžment za kreiranje te planiranje i implementaciju iste mora upotrebljavati isključivo svoja znanja te prosudbe prilikom osmišljavanja te odabira računovodstvenih politika. Prilikom navedenog zadatka menadžment mora voditi računa o tome da isplanirana računovodstvena politika ide uz ruku poslovnoj politici poduzeća, kako ne

³⁰Op. cit.

bi došlo do razilaženja u politici odnosno u željenom tj. očekivanom – i realnom poslovnom financijskom rezultatu.

Prilikom osmišljavanja računovodstvene politike treba voditi računa o tome da donesena odluka u svezi politike pruža one informacije koje su relevantne i samim time interesantne vanjskim/eksternim korisnicima, koji su međuostalom jedan od razloga obaveze javne objave financijskih izvještaja (u svezi kojih se i stavlja poseban fokus na kreiranje specifične računovodstvene politike uopće).

U tom smislu kao najznačajnija područja primjene računovodstvenih politika smatraju se sljedeća³¹:

- priznavanje prihoda,
- poslovna spajanja,
- načela konsolidacije,
- zajednički poduhvati,
- amortizacija materijalne i nematerijalne imovine,
- kapitalizacija troškova zaduživanja i drugih izdataka,
- ugovori o izgradnji,
- ulaganja u nekretnine,
- financijski instrumenti,
- najmovi,
- troškovi istraživanja i razvoja,
- zalihe,
- porezi,
- rezerviranja,
- određivanje novca i novčanih ekvivalenata,

³¹Op. cit.

- određivanje poslovnih i zemljopisnih segmenata i tome slično.

Najznačajnija područja računovodstvenih politika su sljedeća:

- a) **priznavanje prihoda**
- b) poslovna spajanja
- c) načela konsolidacije
- d) zajednički poduhvati
- e) **amortizacija materijalne i nematerijalne imovine**
- f) kapitalizacija troškova zaduživanja i drugih izdataka
- g) ugovori o izgradnji, ulaganja u nekretnine
- h) financijski instrumenti, najmovi
- i) **zalihe**
- j) porezi
- k) **rezerviranja za rizike i troškove**
- l) određivanje novca i novčanih ekvivalenata
- m) određivanje poslovnih i zemljopisnih segmenata³²

Od navedenih, računovodstvene politike na području amortizacije i zaliha imaju poseban značaj. Razlog je u tome što upravo amortizacija i zalihe ostvaruju velik utjecaj na informacije koje se prikazuju i objavljuju u financijskim izvještajima.

Iako ove i druge kategorije mogu imati velik utjecaj na poslovnu politiku poduzeća, dokazano je da su utjecaji mogući u kratkom roku, ali da u dugom roku nisu mogući.

³² Ramljak, B., Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkih društava, Ekonomski fakultet u Splitu

2.2.4. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI)

„Međunarodni računovodstveni standardi razvijenu su s ciljem osiguranja transparentnosti i usporedivosti financijskih izvještaja i učinkovitog funkcioniranja tržišta kapitala na međunarodnoj razini. Razvio ih je Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde koji je osnovan 1973. godine. Od tada pa do danas standardi su se prilagođavali promjenama suvremenog poslovanja te su 2004. godine promijenili naziv u Međunarodni standardi financijskog izvještavanja. Do danas je veliki broj zemalja prihvatio upravo međunarodne računovodstvene standarde. To se prije svega odnosi na one zemlje odnosno poduzeća koja djeluju globalno i koja su prisutna na tržištu kapitala.“³³

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja se u RH više ne objavljuju u Narodnim novinama nego se definiraju u Uredbi Europske komisije br. 1126/2008 od 2008. godine. Trenutačno je na snazi 12 MSFI-a i 29 MRS-ova.

Ovisno o tome koje alternativne računovodstvene politike dopušta MSFI, menadžment poduzeća može odabrati³⁴:

- između određenih računovodstvenih alternativa (metoda), uz naznaku kako primjena različitih alternativa daje različite rezultate;
- da je cilj izbora u što realnijem prikazivanju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja;
- da izabire uprava, te
- da podlogu predstavljaju određena računovodstvena načela (i računovodstveni standardi).

MRS 8 definira računovodstvene politike, a njegove odredbe se odnose na određivanje izbora promjena i objavljivanja politika u općenitom smislu, a na transakcije na koje je primjenjiv neki drugi standard, računovodstvene politike se određuju primjenom tog MSFI-a.³⁵

³³Zakon o računovodstvu (2015), Narodne novine d.d., broj 78., Zagreb, , čl. 17., st. 4.

³⁴Ramljak, B., Anić-Antić, P., Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja, Ekonomski pregled, 61 (11), 2010., str. 666-682.

MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške u domeni računovodstvenih politika propisuju kriterije za izbor i njihovo mijenjanje, zajedno s računovodstvenom politikom i objavljivanjem promjena. Standardom se nastoji poboljšati važnost i usporedivost financijskih izvještaja, kako kroz razdoblja, tako i u odnosu na druge subjekte.³⁶

2.2.6. Uloga računovodstvene politike na izgled financijskih izvještaja

„Računovodstvenim politikama omogućava se alociranje ukupnog rezultata po obračunskim razdobljima onom dinamikom koja odgovara poslovnoj politici poslovnog subjekta. Zbog toga, utjecaj računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja, kojima se prikazuje financijski položaj i uspjeh poslovanja, može u kraćem vremenu biti važan, dok dugoročno gledano taj utjecaj ne postoji.“³⁷

Kako je računovodstvena politika u poduzeću dio njegove poslovne politike, neophodno je da sav ljudski kadar u poduzeću bude uključen i u ovaj aspekt strukture odnosno definicije poslovne politike. Ipak, danas se u praksi najčešće nailazi na situaciju gdje su za odabir odnosno planiranje (dakle stvaranje) specifične računovodstvene politike u poduzeću odgovorne računovođe. Naime menadžment mnogih poduzeća u Republici Hrvatskoj fokus vrlo rijetko stavlja i na ovaj aspekt poslovanja, radi čega se taj zadatak prebacuje na same računovođe u poslovnom subjektu.

Primjena određene računovodstvene politike može uvelike utjecati na izgled financijskih izvještaja. No ovdje valja istaknuti kako ne postoji točno definiran tj. određen popis odnosno podjela računovodstvenih politika koje bi poduzeća mogla primjenjivati u računovodstvenom radu.

³⁵Zager, K., Dečman, N., (2015), Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, str. 5.

³⁶MRS 8, t. 1.

³⁷Ramljak, B., Anić-Antić, P., Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja, Ekonomski pregled, 61 (11), 2010., str. 666-682.

Uvijek postoje alternative politika među kojima menadžment promatranjem, analizom i vlastitim stručnim znanjima u svezi računovodstvenog rada i obavljanja računovodstvenih poslova mora donesti odluku o usmjerenju tj. kreiranju (ako ona ne postoji) računovodstvene politike poduzeća.

Kako je svako poduzeće specifično po ljudima, tako je specifično i po financijskim izvještajima odnosno po poslovanju koje ono obavlja. Stoga svako poduzeće treba definirati zasebnu politiku koja na najbolji mogući način prikazuje financijski položaj, uspješnost poslovanja, te novčane tokove (i tome slično) poduzeća.

Utjecaj računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja ovisi o³⁸:

- udjelu određene pozicije u ukupnoj strukturi imovine, obveza, prihoda ili rashoda;
- osnovnim obilježjima izabrane metode (promatrane u odnosu s neizabranim metodama), i
- promatranom (obuhvaćenom) vremenskom razdoblju.

U zaključku, sve ono što nije dovoljno precizno definirano MRS-om, HSFI-om ili Zakonom, uređuje se računovodstvenom politikom.

Računovodstvena politika može uvelike utjecati na izgled financijskih izvještaja. Pri tome velik utjecaj ostvaruje na području dugotrajne imovine te na konačni prikaz financijskih rezultata.

³⁸Op. cit.

3. TEORIJSKE ODREDNICE ODNOSA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA SA FINANCIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

„Postavlja se pitanje uloge računovodstva u suvremenom menadžmentu, kako ciljeve strateškog promišljanja ostvariti i uz pomoć ciljeva koji se postižu kroz računovodstvo.“³⁹ U nastavku ove cjeline se govori o ulozi računovodstvenih politika u metodologiji financijskog izvještavanje, te računovodstva općenito u ostvarivanju ciljeva poslovne politike poduzeća.

„Kvalitetna poslovna odluka rezultat je kontinuiranog i fokusiranog rada menadžmenta koji do ostvarenja zacrtanih ciljeva dolaze koristeći različite alate i instrumente. Na taj način se ostvaruju pretpostavke za stabilno i dugoročno poslovanje trgovačkog društva.“⁴⁰

Obzirom na turbulentnost suvremenih uvjeta poslovanja na današnjem tržištu, poduzeća svoju poslovnu strategiju u svakom aspektu moraju prilagoditi tom istom tržištu, ali i nastojati utjecati na poslovnu okolinu. U tom smislu računovodstvo predstavlja sustav koji osigurava da se upravo ta poslovna strategija i provede te održi.

Računovodstvo to obavlja putem računovodstvenih politika, točnije, pružanjem informacija menadžmentu u najbolje moguće vrijeme, odnosno u svakom trenutku u kojem menadžment ima potrebu za uvidom u računovodstvene informacije.

„Politike osiguravaju smjernice za uspostavljanje i evaluaciju operacija koje se odvijaju na način da su konzistentne sa strateškim ciljevima poduzeća.“⁴¹ Također, računovodstvene politike predstavljaju važan element financijskog izvještavanja jer upravo o izboru računovodstvenih politika izravno ovise objavljene računovodstvene informacije o imovini, obvezama, glavnici, prihodima, rashodima, dobitcima i gubitcima.⁴² Kako bi menadžment poduzeća mogao na taj način upravljati poslovanjem, on na raspolaganju mora imati sustav kojim se može koristiti za ostvarenje ciljeva.

³⁹ Ramljak, B., Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkih društava, Ekonomski fakultet u Splitu

⁴⁰ Isto.

⁴¹ I. Mencer, Strateški menadžment: upravljanje razvojem poduzeća, TEB, Zagreb, 2012., str. 261.

⁴² Pervan, I., (2014), Materijali s predavanja, kolegij: Računovodstveni standardi, Ekonomski fakultet, Split

Odnos računovodstva i poslovne politike te ciljeva poduzeća se mogu pokazati sljedećim redoslijedom (među)utjecaja:

1. računovodstveni sustav
2. računovodstvene politike
3. računovodstvena informacija
4. poslovno odlučivanje
5. ostvarenje ciljeva poslovne politike trgovačkog društva.

„Upravljanje trgovačkim društvima nezamislivo je bez posjedovanja informacija a značajan dio potrebnih, napose financijskih informacija proizlazi iz računovodstvenog sustava. Kvalitetne računovodstvene informacije koriste se u funkciji kvalitetnog i efikasnog procesa poslovnog odlučivanja, one su značajan resurs poslovanja koje nositelji poslovnih odluka iskorištavaju kako bi se otklonili problemi turbulentnog tržišnog okruženja u kojem posluje trgovačko društvo. Logično je da se onda računovodstvenim informacijama ostvaruju i postavljeni ciljevi. Financijski izvještaji ogledalo su rada trgovačkih društava, ukazuju na određene probleme i slabosti ali isto tako i pozitivne trendove.“⁴³

„Budući da su računovodstvene politike imanentne svakom trgovačkom društvu a svako društvo ima i svoju strategiju poslovanja onda proizlazi da su računovodstvene politike determinirane poslovnom strategijom trgovačkog društva. Prije svega to se reflektira kroz kvalitetu procesa financijskog izvještavanja a u kontekstu ovog rada kroz kvalitetu izabranih računovodstvenih politika.“⁴⁴

⁴³Ramljak, B., Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkih društava, Ekonomski fakultet u Splitu

⁴⁴ Isto.

4. UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA IZGLED FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODRAVKA D.D.

4.1. Podravka d.d.

Hrvatsko poduzeće Podravka d.d. je uvršteno u top 10 hrvatskih izvoznika i ujedno je jedina prehrambena kompanija među njima. Osnovana je 1934. kada su braća Wolf u Hrvatskom gradu Koprivnici osnovali radionicu za preradu voća, što je bila preteča Podravke. Od tada je prošlo 80 godina, a danas se Podravka ubraja među vodeće kompanije u jugoistočnoj, srednjoj i istočnoj Europi.

„Vizija Podravke je ujediniti istraživačko-razvojne aktivnosti s inovacijama, radi razvoja novih i inovativnih proizvoda i usluga na dobrobit zdravlja i povećanja svakodnevne kvalitete života naših potrošača.“⁴⁵ Sa druge strane, misija poduzeća Podravka d.d. je inovativno kulinarsko iskustvo i zdrava životna rješenja za sve Podravkine kupce. (Slika 1.)

„Podravka d.d. je u 2015. godini ostvarila 1.870,6 milijuna kuna prihoda od prodaje, što je rast od 6,5% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Rast prihoda od prodaje je ponajviše rezultat rasta prihoda od prodaje kategorije kulinarstvo te kategorije dječja hrana, hrana za doručak i ostala hrana.“⁴⁶

Također, 2015. godine je Podravka d.d. ostvarila ukupno 157,0 milijuna kuna neto dobiti.

⁴⁵<http://www.podravka.hr/kompanija/r-d/o-nama/> (13.08.2016.)

⁴⁶<http://cdn.podravka.net/repository/files/5/a/5a84f6d5dc63b6f2ca6b9baf6971a925.pdf> (20.08.2016.)

Slika 1. Podravka d.d.

Izvor: www.podravka.hr(19.08.2016.)

4.2. Izgled financijskih izvještaja poduzeća Podravka d.d. prema računovodstvenoj politici poduzeća

Poduzeće Podravka d.d. je nesumnjivo jedan od najbolji primjera na kojima se može prikazati odnos računovodstvene politike poduzeća i politike poslovanja na izgled financijskih izvještaja.

Obzirom na veličinu ovog poduzeća, Podravka ima mnoge zainteresirane korisnike u svezi financijskih izvještaja. Upravo zbog toga Podravka čak i na svojim web stranicama objavljuje dokumente u kojima se prezentira čitavo poslovanje poduzeća, a poseban dio se odvaja i za analizu dionica poduzeća.

4.2.1. Bilanca

Podravka d.d. kod objave svojih financijskih izvještaja osim što posebnu pažnju pridaje nekim posebnim kategorijama u financijskom izvještavanju, daje i neke osnovne informacije tipične pri objavi godišnjih financijskih izvještaja, odnosno financijskog izvještavanja. Tako primjerice u smislu bilance daje sljedeće podatke.

Ukupna imovina Podravke d.d. na 31. prosinca 2015. iznosi 3.259,1 milijun kuna i u odnosu na kraj 2014. godine veća je za 26,2%, što je posljedica konsolidacije kompanije Danica. Najveća promjena dogodila se u dugotrajnoj imovini koja je porasla za 43,9% u promatranom razdoblju. Na strani pasive, najveća promjena se dogodila na stavci dioničkog kapitala koja je povećana za 58,5% uslijed odluke o reinvestiranju neto dobiti iz 2014. godine i izdavanja 1.700.000 novih dionica po nominalnoj vrijednosti od 220,00 kuna po dionici. Na Glavnoj skupštini održanoj 3. lipnja 2015. godine donesena je odluka o reinvestiranju neto dobiti za 2014. godinu na način da se dio neto dobiti upotrijebi za povećanje temeljnog kapitala Podravke d.d.⁴⁷ (Tablica 1.)

Mnoga poduzeća zlorabljavaju kriterije opreznosti, čime se uvelike gubi na vjerodostojnosti bilance. Uvjeti opreznosti zahtijevaju da se u uvjetima neizvjesnosti poslovanja dobiti ne precjenjuju, a gubici ne podcjenjuju. Kako je Podravka d.d. veliko poduzeće koje ima širok krug interesnih strana, ona se ni u kojem trenutku ne upušta u lažno prikazivanje financijskog stanja, nego nastoji dati što je moguće točnije podatke zainteresiranim stranama. Navedeno je moguće primijetiti iz danih dokumenata koji ne samo da pružaju čitave financijske izvještaje nego se u njima daje i analiza izvještaja.

U sljedećoj tablici se daje nekonsolidirani izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2015. godine, odnosno za 2014. i 2015. godinu. Poduzeće daje podatke i informacije relevantne za unutarnje i vanjske korisnike.

⁴⁷<http://cdn.podravka.net/repository/files/5/a/5a84f6d5dc63b6f2ca6b9baf6971a925.pdf> (22.08.2016.)

Tablica 1. Bilanca Podravke d.d.**IMOVINA****Dugotrajna imovina**

Nematerijalna imovina	16	122.818	131.250
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	829.595	696.008
Ulaganja u ovisna društva	18	791.518	372.392
Odgodena porezna imovina	15	50.633	36.966
Dugotrajna financijska imovina	19	100.042	80.234
Ukupna dugotrajna imovina		1.894.606	1.316.850

Kratkotrajna imovina

Zalihe	20	358.558	322.089
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	21	705.613	640.991
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	22	215	-
Novac i novčani ekvivalenti	23	95.414	88.785
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	24	204.676	214.007
Ukupna kratkotrajna imovina		1.364.476	1.265.872

Ukupna imovina**3.259.082 2.582.722****GLAVNICA I OBVEZE****Kapital i pričuve**

Dionički kapital	25	1.683.871	1.062.160
Pričuve	26	166.353	73.128
Rezerve za reinvestiranu dobit	26	-	108.400
Zadržana dobit	27	100.150	94.176
Ukupna glavnica		1.950.374	1.337.864

Izvor: <http://cdn.podravka.net/repository/files/5/a/5a84f6d5dc63b6f2ca6b9baf6971a925.pdf>(19.08.2016.)

4.2.2. Nekonsolidirani izvještaj o promjenama glavnice

„Svi nekonsolidirani financijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenima od strane Europske unije (‘‘MSFI’’). Financijski izvještaji prezentirani su za Društvo. Konsolidirani financijski izvještaji Društva i njegovih ovisnih društava (zajedno se nazivaju ‘‘Grupa’’), koje Društvo također mora pripremiti u skladu s MSFI i hrvatskim zakonom, izdani su zasebno, istovremeno kad i ovi nekonsolidirani financijski izvještaji. Financijske izvještaje odobrila je Uprava na dan 15. ožujka 2016. godine.’’⁴⁸

Sljedeći nekonsolidirani izvještaj o promjenama glavnice se daje za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. godine. Također predstavlja računovodstvene politike i bilješke koje su sastavni dio priloženih nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

⁴⁸ Preuzeto iz: BILJEŠKE UZ NEKONSOLIDIRANE FINACIJSKE IZVJEŠTAJE Podravka d.d., Bilješka 2-Osnovne pripreme

Tablica 2. Nekonsolidirani izvještaj o promjenama glavnice

	Dionički kapital	Pričuve za vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve za reinvestiranu dobit	Ostale pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>							
Stanje 1. siječnja 2014. godine	1.061.182	21.762	-	-	-	51.366	1.134.310
<i>Sveobuhvatna dobit</i>							
Dobit za godinu	-	-	-	-	-	201.674	201.674
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna sveobuhvatna dobit	1.061.182	21.762	-	-	-	253.040	1.335.984
<i>Transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici</i>							
Efekt pripajanja ovisnog društva	-	-	-	-	-	902	902
Fer vrijednost isplata s temelja dionica	978	-	-	-	-	-	978
Raspodjela zadržane dobiti	-	45.842	2.569	-	2.955	(51.366)	-
Prijenos u rezervu za reinvestiranu dobit	-	-	-	108.400	-	(108.400)	-
Ukupno transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici	978	45.842	2.569	108.400	2.955	(158.864)	1.880
Stanje 31. prosinca 2014. godine	1.062.160	67.604	2.569	108.400	2.955	94.176	1.337.864
<i>Sveobuhvatna dobit</i>							
Dobit za godinu	-	-	-	-	-	156.972	156.972
Aktuarski gubici (neto od odgođenog poreza)	-	-	-	-	(49)	-	(49)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	(49)	-	(49)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	(49)	156.972	156.923
<i>Transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici</i>							
Povećanje kapitala emisijom novih dionica (bilješka 25(i))	506.394	-	-	-	-	-	506.394
Povećanje kapitala po osnovu reinvestirane dobiti (bilješka 25(ii))	108.400	-	-	(108.400)	-	-	-
Raspodjela zadržane dobiti (bilješka 26 (i))	-	80.000	10.084	-	3.190	(93.274)	-
Kupovina vlastitih dionica	(5.899)	-	-	-	-	-	(5.899)
Realizacija opcija	4.156	-	-	-	-	-	4.156
Fer vrijednost isplata s temelja dionica (bilješka 33)	8.660	-	-	-	-	-	8.660
Efekt pripajanja ovisnog društva (bilješka 37)	-	-	-	-	-	(57.724)	(57.724)
Ukupno transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici	621.711	80.000	10.084	(108.400)	3.190	(150.998)	455.587
Stanje 31. prosinca 2015. godine	1.683.871	147.604	12.653	-	6.096	100.150	1.950.374

Izvor: <http://cdn.podravka.net/repository/files/5/a/5a84f6d5dc63b6f2ca6b9baf6971a925.pdf>(19.08.2016.)

4.2.3. Dionice

Dio financijskog izvještavanja koji je od izuzetne važnosti za vanjske korisnike su cijene dionica. Stoga Podravka d.d. daje detaljan pregled kretanja cijena dionica, te kvartalnu usporedbu njihovog kretanja.

Prosječna dnevna cijena1 dionice Podravke je u 2015. godini iznosila 318,8 kuna i bila je za 7,4% veća u odnosu na prosječnu dnevnu cijenu u 2014. godini. Zadnja cijena dionice Podravke na 31. prosinac 2015. godine iznosila je 334,0 kuna, što je rast od 13,8% u odnosu na zadnju cijenu na 31. prosinac 2014. godine. (Tablica 3.)

Tablica 3. Promet i volumen Podravkinom dionicom po kvartalima u 2015. godini

RAZDOBLJE	2015.		2014.	
	PROMET (HRK)	VOLUMEN	PROMET (HRK)	VOLUMEN
I. KVARTAL	18.120.072	61.019	33.532.617	119.513
II. KVARTAL	32.535.496	104.433	25.538.697	88.063
III. KVARTAL	50.125.904	156.371	36.425.008	114.085
IV. KVARTAL	29.009.901	98.931	18.975.991	64.057
UKUPNO	129.791.374	420.754	114.472.313	385.718

Izvor: ZSE (19.08.2016.)

4.2.4. Temeljne računovodstvene politike poduzeća Podravka d.d.

Pošto je u prethodnim točkama ove cjeline prikazan izgled financijskih izvještaja te je dana njihova analiza u kratkim, odnosno relevantnim crtama po vanjske korisnike danih

informacija, u nastavku rada se daje pregled računovodstvene politike poduzeća Podravka d.d. kako bi se dala osnova za razumijevanje izgleda financijskih izvještaja Podravke d.d.

Na temelju sljedećih politika je uslijedila izrada financijskih izvještaja Podravke za 2015. godinu (sljedeći prikaz je prikaz najvažnijih politika):

- Ulaganja u ovisna društva
- Priznavanje prihoda
- Dividenda
- Izvještavanje o poslovnim segmentima
- Nematerijalna imovina
- Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine
- Zalihe
- Potraživanja od kupaca
- Dionički kapital
- Financijska imovina
- Financijske obveze.

Ulaganja u ovisna društva se odnose na ovisna društva, odnosno na ona društva u kojima Podravka ima kontrolu nad poslovanjem. Politika Podravke je takva da se kontrola ostvaruje tek kada Društvo ima pravo upravljanja financijskim i poslovnim politikama subjekta tako da se ostvare koristi od njegovih aktivnosti. Ova ulaganja se početno razlikuju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjene vrijednosti.

Priznavanje prihoda: Društvo priznaje prihode kada se iznos prihoda može pouzdano mjeriti, kada će Društvo imati buduće ekonomske koristi i kada su zadovoljeni specifični kriteriji za sve djelatnosti Društva koje su opisane u nastavku. Podravka prihode prikazuje u iznosima umanjenima za porez na dodanu vrijednost, količinske rabate i prodajne diskonte.

Raspodjela **dividendi** dioničarima Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine dioničara Društva.

Kada je riječ o **izvještavanju o poslovnim segmentima**, Podravka ne prati i ne izvještava segmentalno poslovanje na nekonsolidiranoj razini. Razlog tome je što se strateške odluke donose na razini konsolidiranih poslovnih programa, odnosno segmenata. No ipak, Podravka izvještava o kulinarstvu, slasticama, gruckalicama i napicima te dječjoj i ostaloj hrani, mesu i mesnim proizvodima, pekarstvu i mlinarstvu, te još nekim segmentima poslovanja. No dakle, pošto se strateške odluke donose na razini konsolidiranih poslovnih programa, Podravka u financijske izvještaje ne uključuje i izvještavanje o svim poslovnim segmentima.

Kod prikaza **nematerijalne imovine** Podravka d.d. prikazuje brandove i distribucijska prava, računalni software te interno stvorenu nematerijalnu imovinu - troškove istraživanja i razvoja. Podravka d.d. nakon početnog priznavanja, interno stvorenu nematerijalna imovina iskazuje po trošku umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti po istoj osnovi kao i odvojeno stečena nematerijalna imovina.

Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine je izrazito značajno za korisnike financijskih izvještaja, tj. računovodstvene informacije Podravke. Tu se podrazumijeva materijalna i nematerijalna imovina. „Nematerijalna imovina neodređenog vijeka uporabe i nematerijalna imovina koja još nije raspoloživa za uporabu se testira na umanjenje jednom godišnje te kada postoji naznaka o mogućem umanjenju imovine.“⁴⁹

„Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva na način da uvećana knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka od umanjenja na tom sredstvu (jedinici koja generira novac). Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje u revaloriziranom iznosu, u kom slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.“⁵⁰

Prema računovodstvenoj politici Podravke, **zalihe** se iskazuju po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti. Točnije, Podravka stavlja fokus na prikaz niže cijene (od navedenih) za prikaz troška zaliha. Trošak određuje po metodi ponderirane prosječne cijene. Isto vrijedi za

⁴⁹<http://cdn.podravka.net/repository/files/5/a/5a84f6d5dc63b6f2ca6b9baf6971a925.pdf> (20.08.2016.)

⁵⁰ Isto.

prikaz trgovačke robe (u financijskim izvještajima se iskazuje po nižem trošku nabave i prodajne cijene – umanjene za porez i rabate).

Potraživanja od kupaca se priznaju po trošku koji je jednak fer vrijednosti u trenutku priznavanja, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku uporabom metode efektivne kamatne stope, ako je značajno, a ako nije po nominalnom iznosu, umanjene za ispravak vrijednosti.⁵¹

Kako se **dionički kapital** sastoji od redovnih dionica, primici koji se iskazuju u glavnici su u iznosu umanjenom za troškove transakcije i porez na dobit. Izdane dionice Podravka d.d. prikazuje u bilješkama – kao kapitalnu dobit.

Jedna od najvažnijih stavki je **financijska imovina**. Ona se u poduzeću priznaje se i prestaje se priznavati na datum trgovanja, a to je datum na koji se financijska imovina kupuje ili prodaje temeljem ugovora. Uvjeti nalažu isporuku ulaganja u roku uvrštenom na predmetnom tržištu i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za troškove transakcije, osim one financijske imovine koja je svrstana u kategoriju kod koje se promjene fer vrijednosti iskazuju u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, koja se početno mjeri po fer vrijednosti.

Podravka d.d. financijsku imovinu razvrstava u kategorije fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te kategoriju dani zajmovi i potraživanja, a sama klasifikacija ovisi o namjeni financijskog sredstva. Određuje se kod prvog priznavanja. Ovdje Podravka d.d. prikazuje metodu efektivne kamate, financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, dane zajmove i potraživanja, umanjene financijske imovine te prestanak priznavanja financijske imovine.

Kada je riječ o financijskim obavezama, kao zadnjim xxx kojem se posvećuje pažnja u ovom dijelu rada, Podravka d.d. prestaje priznavati obveze u trenutku kada su one podmirene, poništene ili kada su istekle.

⁵¹ Isto.

5. ZAKLJUČAK

U ovom završnom radu se obrađivao utjecaj računovodstvenih politika poduzeća na izgled financijskih izvještaja. Poseban značaj se dao izlaganju važnosti računovodstvenih politika u poduzeću, i to sa naglaskom na ulogu menadžmenta prilikom određivanja računovodstvenih politika.

Kako je za neko poduzeće investiranje iz vanjskih izvora od velikog značaja (jer predstavlja pritek novog kapitala) poduzeće mora izgled financijskih izvještaja prilagoditi zainteresiranim korisnicima. Točnije, svim investitorima (trenutnim ali i potencijalnim). Osim toga, izgled financijskih izvještaja pridonosi i kvaliteti odlučivanja menadžmenta jer on u njima ima sav pregled podataka koji pokazuju ključne odnose među najvažnijim financijskim kategorijama koje su bitne za upravljanje poslovanjem.

Analiza odnosa utjecaja računovodstvenih politika na izgled financijskih izvještaja se u ovom završnom radu daje na primjeru odabranog poduzeća Podravka d.d. Analiza financijskih izvještaja se najčešće koristi kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća u RH, a same kategorije koje su odabrane za prikaz u financijskim izvještajima predstavljaju i različite svrhe analize koje su od različitog značenja za različite interesne strane.

Stoga Podravka d.d. primjerice daje pregled ključnih stavki u svezi kretanja cijena dionica, i to one podatke koji su značajni dioničarima poduzeća, te pregled najznačajnijih stavki u svezi nefinancijske imovine i dugovanja.

POPIS LITERATURE

Knjige

Mencer, I. (2012), *Strateški menadžment: upravljanje razvojem poduzeća*, TEB, Zagreb, str. 261.

Ramljak, B., (2011), *Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja*, Split

Ramljak, B., *Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkih društava*,
Ekonomski fakultet u Splitu

Žager, K., (2008.), *Analiza financijskih izvještaja*, Zagreb, Masmedia

Članci

Čičak, J., Sikirić, A., Tomljanović, M., (2016), *Utjecaj računovodstvenog konzervatizma na financiranje investicija*, *Ekonomski misao i praksa DBK*, god XXV., br. 1, str. 145-158.

Dečman, N., (2012), *Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj*, *Ekonomski pregled*, 63 (7-8), str. 446-467.

Javorović, M., (2015): *Novi zakon o računovodstvu – usporedni i kritički prikaz*, *Flp*, Vol 3, No 1

Ramljak, B., Anić-Antić, P., (2010), *Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja*, *Ekonomski pregled*, 61 (11), str. 666-682.

Ramljak, B., (2016), *Uloga računovodstvenih politika u poslovnoj politici trgovačkih društava*, Ekonomski fakultet u Splitu

Vujević, K., Balen, M., (2006.), *Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskog prometa*, *Pomorstvo*, br. 2, god. 20, str. 33-45.

Zakoni

Zakon o računovodstvu (2015), Narodne novine d.d., broj 78., Zagreb

Publikacije

Zelenić, M., (2015), Računovodstvene informacije kao pretpostavka poslovnog odlučivanja, Koprivnica

Web

<http://rgfi.fina.hr/>(11.06.2016)

<http://mrezaznanja.hr/> (15.08.2016.)

<http://www.podravka.hr/> (13.08.2016.)

<http://cdn.podravka.net/>(13.08.2016.)

POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Slika 1. Podravka d.d.	24
Tablica 2. Nekonsolidirani izvještaj o promjenama glavnice	28
Tablica 3. Promet i volumen Podravkinom dionicom po kvartalima u 2015. godini.....	29